

Klára Severová, Dějiny cisterciáckého kláštera ve Žďáru nad Sázavou od poloviny 14. století do roku 1520, Praha 2015, diplomová práce

posudek oponenta

Cisterciácký klášter ve Žďáře nad Sázavou patří mezi ty nemnohé církevní instituce, kterým se vyhnula sekularizace jejich nemovitého majetku kolem roku 1420. Tato na první pohled příznivá situace však nezabránila tomu, aby byl klášter v roce 1467 zrušen. Z tohoto důvodu považuji za velmi zajímavé a zároveň potřebné postihnout vývoj této instituce v letech 1350 až 1520, tedy mimo některá konvenční data. Kromě toho má sledovaný klášter některé dokumenty (např. urbáře), které u podobných institucí, zejména po roce 1420, hledáme marně.

Z těchto vnějších předpokladů vychází také diplomová práce K. Severové. Práce je přehledně strukturována. V úvodních partiích se autorka poměrně detailně zabývá prameny a literaturou k tématu. Lze říci, že vše podstatné se jí podařilo zachytit, a „spěváčkovsky“ analyzovat posloupnost jednotlivých dokumentů, které jsou otištěny v CDM. Nic proti tomu. Vlastní téma se rozhodla K. Severová dělit do tří větších kapitol, totiž přehled dějin žďárského kláštera v letech 1350 až 1520, zakladatelská práva, a majetkové poměry kláštera, zejména ve světle zmíněných urbářů. Autorčino zpracování těchto partií považuji v podstatě za zdařilé. Mám k němu dvě výraznější poznámky:

1/ Krizovost vnitřních poměrů K. Severová v podstatě dedukuje z globální politické (veřejné) situace v českých zemích ve sledovaném období. Zde je ovšem třeba mít na paměti skutečnost, že klášter (tedy nejen žďárský) nemusel být příliš závislý na těchto „velkých“ dějinách. Vzpomeňme na nedávnou krizi světové ekonomiky, která probíhala kolem roku 2010. Jak zasáhla jednotlivce? Recenzenta této diplomové práce příliš ne. A to je právě zorný úhel, který naznačuje, že dedukovat ze souhrnných charakteristik není – a to ani v pozdním středověku – vždy produktivní.

2/ Zakladatelská práva. Zde si myslím, že autorka poněkud podlehla dikci pramenů a ztotožnila „ochránce“ kláštera, což mohla být listinná floskule například markrabat moravských, se skutečnými držiteli zakladatelských práv (srov. k tomu klasické práce Václava Vaněčka). Držitelem zakladatelských práv byl Jiří z Poděbrad, a proto přistupoval ke klášteru tak paternalisticky. Zde nebylo vůbec důležité, jakého vyznání byl.

Obě tyto námitky by se měly stát předmětem rozpravy při obhajobě. Celkově hodnotím práci pozitivně, protože autorka našla odvahu a poprala se s poměrně bohatou, ač poněkud mezerovitou dokumentací k dějinám žďárského kláštera ve sledovaném časovém období.

Diplomovou práci Kláry Severové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm velmi dobře.

V Praze 25. května. 2015

prof. Jaroslav Čechura